

opusdei.org

Ljepota svetaca i kršćansko mrtvljenje

Pablo Marti del Moral ima doktorat iz teologije na Pontifikalnom sveučilištu Svetoga Križa.

7.03.2025.

Što je kršćansko mrtvljenje?

Mrtvljenje je danas kontroverzna tema, a da bismo je ispravno razumjeli, moramo početi s dvije premise. Prva, jest da tijelo igra središnju i nezamjenjivu ulogu u

kršćanskom životu. Kršćanstvo nije samo filozofija ili duhovni svjetonazor: kršćani se sastoje od tijela i duše. Bez tijela nema kršćanina i kršćanstva.

Druga premisa je da mrtvljenje ima pozitivan motiv izvan sebe. Kada ne bi imalo, to bi bio mazohizam, a ne kršćansko mrtvljenje. Kršćanstvo ne traži bol zbog boli. Mrtvljenje tijela najbolje razumijemo u slici svetaca, u osmijehu mira Majke Terezije i Ivana Pavla II.

Imajući na umu ove dvije premise, vidimo da postoje dva temeljna razloga za kršćansko mrtvljenje: samokontrola i samopoboljšanje.

Samokontrola i služenje

Tijelo manifestira osobu: kroz njega ona izražava svoje osjećaje, svoju slobodu i svoju ljubav. Osoba je tijelo, ali ne samo tijelo. Njezin unutarnji svijet nije sastavljen samo od tkiva i

tekućina, već od misli, ljubavi i osjećaja. Zato su Grci govorili da je čovjek na neki način sve stvari, mikrokozmos, svijet.

U ljudskom biću, osim biološke razine, postoji psihološka i duhovna razina. Iako je osoba cjelina, svi osjećamo privlačnost različitih sila, napetosti koje nas vode različitim ciljevima; doživljavamo potrebu da se integriramo i kontroliramo.

Na primjer, može mi se pušiti (tjelesni poriv), ali znam (tu inteligencija dolazi u obzir) da je to nezdravo ili da je zabranjeno i da bih mogao biti kažnjen, pa odlučujem što ću učiniti i provodim svoju odluku (djelo volje). Da bih kontrolirao i usmjeravao sve sile i napetosti u svom životu, tako da su harmonično integrirani oko mog osobnog identiteta, moram obrazovati svoju inteligenciju i ojačati svoju volju: moram se mrtviti.

Mrtvljenje je način postizanja samokontrole ili gospodarenja tijelom, a može se opisati kao dobrovoljno uskraćivanje želja (puši mi se, ali ne), ili dobrovoljno potvrđivanje nečega što me ne privlači (ne sviđa mi se ova hrana, ali to je ono što je pripremljeno, pa jedem). Mrtvljenje tijela, tjelesno mrtvljenje, slobodan je čin stvoren odlukom volje koju je obavijestila inteligencija, suprotstavljajući se apetitima ili sklonostima tijela na neki konkretan način.

Zašto trebamo kontrolirati svoja tijela - ili, točnije, zašto nastojimo kontrolirati svoja tijela? Mnogo je mogućih razloga, uključujući nešto tako jednostavno kao što je pristojnost, pokušaj da svojim ponašanjem ne remetim tuđi mir. Temeljni je razlog, međutim, razviti svoju sposobnost služenja, kako bismo mogli dati više.

Ovo je lako ilustrativno. U današnjem svijetu skloni smo umrtviti svoja tijela uglavnom u odnosu na naš profesionalni rad. Oni koji rade vani podnose hladnoću i vrućinu, oni koji rade u korisničkoj službi ostaju nasmijani čak i kad su umorni na kraju dana, a svima nama teško je ustati rano ujutro ili se usredotočiti na težak ili stresan projekt.

Svi mi umrtvljujemo svoja tijela kako bismo ispunili druge dužnosti, posebno za naše obitelji i prijatelje. Gotovo svaki dan moramo se mrtviti kako bismo se brinuli o drugima. Nismo sami na svijetu i naši odnosi s drugima često nas navode da njihove potrebe stavljamo ispred svojih, umrtvljujući naše osobne sklonosti.

Možda je najteže tjelesno mrtvljenje u modernom svijetu ono koje se zahtijeva od sportaša koji uvijek pomiču granice svojih tijela. Oni trebaju mrtviti svoja tijela do točke

iscrpljenosti u treningu; drže se rigorozne dijeta; i drže se zahtjevnog rasporeda koji ih sprječava da se uključe u mnoge druge aktivnosti. Sve je to dobrovoljno, ali je potrebno mnogo mrtvljenja.

Ponekad opravdavamo ono što profesionalni sportaši trpe objašnjavajući da su najbolji u svojim područjima i predstavljaju izvrsnost čovječanstva: te su elite izabrane za slavu i stoga se od njih može tražiti nevjerojatna količina truda i mrtvljenja dok mi ostali gledamo na TV-u. Ali prema kršćanskoj vjeri, svi smo mi izabrani za slavu i Bog na svakoga gleda kao na najdražeg sina.

Ovo je naš most do teme koja nam je pri ruci: kršćansko tjelesno mrtvljenje je vrsta vježbe ili treninga za kontrolu tijela kako bismo bolje služili Bogu i drugima. Naše društvo razumije odricanje zbog posla,

osobnih odnosa i sporta, ali ponekad ne cijeni odricanje zbog duhovnih razloga. Kršćanin se odriče nekih fizičkih dobara kako bi bolje cijenio duhovna dobra.

Ideal voljeti Boga iznad svega, a druge kao samoga sebe ne dolazi sam od sebe i zahtijeva osobni angažman, borbu i ozbiljan trud. Moramo mrtviti svoja tijela kako bismo dali najbolje od sebe. To nije samo zato što imamo poremećene sklonosti koje vode u propast i koje treba kontrolirati, iako je to istina: želja za zadovoljstvom i uživanjem, nered grijehom, dovodi do poriva koji bi nas udaljili od unutarnjeg mira i zajedništva s Bogom, ako bismo po njima postupali. (Primjerice, poremećen apetit za hranom ili pićem, zavist, kritiziranje i netolerancija, lijenost itd.) No potrebno nam je i mrtvljenje jer izvrsnost kršćanskog ideala podrazumijeva prakticiranje

kreposti, a to nije moguće bez nametanja nekih neugodnih stvari na sebe, oduzimanja vlastite utjehe i odmora kako bismo služili drugima.

Kako bismo napredovali u kršćanskom životu, kao u poslu, osobnim odnosima i sportu, moramo se mrtviti. Kršćansko mrtvljenje ipak ima najveću moguću motivaciju: ljubav prema Bogu i drugim ljudima.

Samousavršavanje i kreativnost

Ali prijedimo na drugu točku. Drugi temeljni razlog za tjelesno mrtvljenje je samopoboljšanje, ljepota. Ta ljepota nije neki suvišni ukras, nego stvarno bitna, transcendentalna ljepota. Tijelo izražava osobu, pa je tjelesna ljepota uvijek nešto individualno, svojstveno svakoj osobi, bježeći od uniformnosti i standardiziranih kriterija.

Tjelesna ljepota zahtijeva mrtvljenje. Na najosnovnijoj razini, zdravo tijelo

zahtijeva zdrav način života, što znači samoodricanje. Mnogi se ljudi podvrgavaju invazivnim operacijama, bolnim piercingima i neudobnoj odjeći kako bi uljepšali svoje tijelo.

Za kršćane, budući da tijelo očituje osobu, ljepota tijela dolazi do izražaja u osmijehu, u služenju (često herojskom), u načinu na koji dijelimo siromaštvo sa siromašnima i bolest s bolesnima, itd. Ljepota osobe očituje se na vidljive načine (u, na primjer, tjelesnim djelima milosrđa). Tijelo je oživljeno duhom, dušom, pa je ljepota također duhovna. Postoji duhovna ljepota kod nekih ljudi koji su, na primjer, kronični bolesnici, koja nadilazi jednostavno fizičku privlačnost.

Kršćansko tjelesno mrtvljenje uvijek se shvaćalo u tom okviru duhovne ljepote tijela. Ona je izravno povezana s mukom Isusa Krista: radi

se o kićenju tijela poput Raspetoga Gospodina. Tradicionalna uporaba tjelesnog mrtvljenja cilicija ili discipline povezana je s ovom željom da se tijelo duhovno sjedini s Kristovim ranama i patnjama, dijeleći Isusove boli u našim vlastitim tijelima.

Da bismo to razumjeli, moramo razumjeti Kristovu žrtvu. Njegova muka i kršćansko mrtvljenje nisu puka kazna. Krist trpi brutalno nasilje od vojnika i naroda: zarobljen je, vrijeđan, bičevan, okrunjen trnjem, natjeran da nosi križ i razapet. Ali stvarnost je dublja; Krist pretvara brutalno nasilje čovječanstva kroz povijest u potpunu ljubav Boga i čovjeka. Krist ne trpi samo nasilje nekoga tko je osuđen na smrt. Onaj koji je gospodar svoga života, nudi se za ljubav čovječanstva, grešnika, marginaliziranih, siromašnih. Zato je Raspeti prekrasan: Svojim

mrtvljenim tijelom izražava krunu nesebične i potpune ljubavi prema Bogu i drugima.

Krist trpi jer to želi, a želi jer se kroz svoju patnju sjedinjuje sa svakom osobom koja pati, prateći je, podupirući i dajući joj nadu. Od kršćanina se ne može tražiti da se odrekne križa ("znak kršćanina je sveti križ"), niti da se odrekne raspela.

Patnja kršćanina, a u njoj i tjelesno mrtvljenje, očitovanje je dublje stvarnosti. To je znak njegove solidarnosti i blizine patnji svih muškaraca i žena kroz povijest i u vlastitom životu. To nije kažnjavanje tijela, kao da je loše ili vrijedno prezira, već upravo suprotno. Čini čovjeka ljepšim, jer u njegovu tijelu izražava ljubav solidarnosti i jedinstva s Kristom i s patničkim, potrebitim, marginaliziranim i zaboravljenim čovječanstvom.

Tijekom stoljeća, tradicionalne prakse tjelesnog mrtvljenja pokazale su se kao učinkoviti putevi do ove vrste ljepote. Oni su sredstvo današnjice jednako kao što su bili i u prošlosti, po uzoru na Krista i svece prije nas. Nije lako posvetiti svoj život Bogu i drugima, prije i iznad osobnih želja, ali uvijek se isplati.

Pablo Marti del Moral

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/ljepota-svetaca-i-
krscansko-mrtvljenje/](https://opusdei.org/hr-hr/article/ljepota-svetaca-i-krscansko-mrtvljenje/) (30.03.2025.)